

שיעור

מסילת ישרים

על דרך הסוד

שנמסר מפי מורינו רה"י הרה"ג ר' אברהם יעקב פריצקי שליט"א

מאמר ששה ועשרים

מניין – מ"ט מונים

יוצא לאור

לעילוי נשמת האשה הדגולה מרת אליז בת מזל ע"ה

לעילוי נשמת מרת שני בת רינה

לעילוי נשמת ר' שלום סמיון בן יעקב ומרת זלמה בת פנחס

קונטרס זה יוצא לאור על ידי מכון "דעה את ה'" להוצאת ספרים ומאמרים על דרך "חכמת האמת", שעל ידי "ישיבת השער לה" ללימוד הנגלה והנסתר.

הוא מה שְאָמַר שְלֹמֹה (משלי ב' ד'), "אִם תִּבְקֶשׁנָה
כְּכֶסֶף וְכַמְטָמִיִּים תַּחֲפֹשֶׁנָּה, אִז תִּבִּין יִרְאַת ה'". אִינוֹ
אוֹמֵר אִז תִּבִּין פִּלוֹסוֹפִיָּה, אִז תִּבִּין תְּכוּנָה, אִז תִּבִּין
רְפוּאָה, אִז תִּבִּין דִּינִים, אִז תִּבִּין הַלְכוֹת, אֶלֵּא, "אִז תִּבִּין
יִרְאַת ה'". הַרִי לָךְ, שְׁלֹהֲבִין הִירְאָה צְרִיךְ לְבַקֵּשׁ אוֹתָהּ
כְּכֶסֶף וּלְחַפֵּשׂ אוֹתָהּ כַּמְטָמוֹנִים.

אז תבין יראת

ביתר עומק – עניין חיפוש המטמונים:

כפי שהתבאר, עומק עניין חיפוש המטמונים הוא חיפוש ה"חיים" הטמונים מאחורי מ"ט החלקים הגלויים. משום כך מונים מ"ט, כשהשער החמישים שהוא נקודת החיים בא מאליו.

להלן יבואר טעם הדבר שגילוי החיים נעשה בדווקא על ידי "מניין" המ"ט.

משמעות הדבר אלינו – המחפשים את ה"כַּמְטָמִינִים תַּחֲפֹשְׁנָה – אֲזַ תְּבִין יְרֵאת ה'" תהיה, שאם ברצוננו לזכות ביראת ה' יש לנו להבין מהי חשיבות החיפוש על ידי המניין בדווקא.

מספרים ואותיות

לבירור העניין, יש להקדים את סוגיית "נעוץ סופן בתחילתן", שמכללה הסוגייה שה"אָלף חוזר ל"אָלף".

הנה, ישנן שתי מערכות לקידום דבר, והן סדר המספרים – מאחד והלאה, וסדר האותיות מהאות א' והלאה.

והנה, קבלנו מרבותינו שתחילתם של המספרים הוא אחד וסופם הוא אָלף. במבנה זה, ישנו תהליך שבסוף מניין המספרים – אָלף, חוזרת המערכת לתחילתה באופן שהאָלף חוזר לתחילת הדרך – לאָלף שהיא תחילת האותיות.

כהמשך לכך, סדר זה הוא גם באותיות. סדר האותיות הוא א' ב' ג' עד האות ט' שמניינה הוא תשע, י' עד צ' שמניינה תשעים, ק' עד לאות ת' ונוספות עליהן האותיות הסופיות מנצפ"ך שמניינן עולה עד לתשע מאות, כשבכך כלל מניין האותיות עולה עד לתשע מאות תשעים ותשע. והנה, מכיוון שבמניין המספרים המספר שלאחר התשע מאות תשעים ותשע הוא אָלף, הרי שממשיכים אנו את כח האותיות

שהסתיים בתשע מאות תשעים ותשע להתקדם לאָלף, ובכך לחזור לתחילתן – לאָלף.

זהו "נעוץ סופן" – האָלף, "בתחילתן" – האָלף.

משמעות המספרים והאותיות

כשנתבונן נראה, הדבר צריך ביאור משני צדדים:

א. מדוע חיבור סוף האותיות אל האות הראשונה – אָלף נעשה על ידי כח המספר – אָלף, באופן שהאותיות נזקקות להשלמתן ולחידוש תהליכן על ידי המספרים.

ב. על דרך זו, מדוע חיבור המספר האחרון אָלף חוזר למספר הראשון על ידי האות אָלף, באופן שהמספרים נזקקים להשלמתם ולחידוש תהליכן – על ידי האותיות.

לבידור העניין, יש להקדים ולברר את עומק משמעות המספרים והאותיות.

הנה, הדבר ברור שהן המספרים והן האותיות באים לבטא "כוחות" שישנם בבריאה.

והנה, כתב רבינו הגר"א, שהמספרים זכים יותר והם מרובד עליון יותר מאשר האותיות. הדבר ניכר בכך, שאם תקח חפץ אחד ותקבע עליו שהוא האחד ולאחר מכן תוסיף חפץ שני, הרי כשיש שני חפצים לפניך אי אפשר לקבוע שהאחד הוא האחד והשני הוא השני, שהרי באותה מידה ניתן לומר שהשני הוא האחד והראשון הוא השני. משמעות הדבר היא, שהמספר אינו "נתפס" בחפץ, וטעם הדבר הוא משום שהוא "זך".

בניגוד לכך, הרי אם תקבע על דבר שהוא אות א' ועל משנהו שהוא אות ב', הרי שהדבר קבוע ואינו ניתן לחילוף. משמעות הדבר היא, שהאות היא דבר "עב", ומשום כך היא "נתפסת" בחפץ.

עומק משמעות הדבר – חילוק המספרים שהם זכים – מהאותיות שהם עבים הוא, שהמספרים מורים על "חיים" ביחס לאותיות המורות על "גוף".

הנה, כשם שבגוף האדם ה"חיים" אינם כבולים לגוף שהרי אין "חיים" של היד ו"חיים" של הרגל אלא הכל אחד ואילו חלקי הגוף – כל אחד הוא חלקו, כך המספרים שאינם "כבולים" הם ביחס לאותיות ה"כבולות" כ"חיים" בתוך גוף.

הבדל נוסף בין מספרים ואותיות

באמת, בדבר נוסף ניכר הדבר – שהמספרים זכים מהאותיות, והוא שכשיש לפניך שני מספרים כגון אחד ושתיים, הרי מוכרח הדבר שהמספרים קשורים בקשר מסויים ביניהם, והוא משום שמחוייב הדבר שהשני הוא שני – לראשון, וכן על דרך זו השלישי והרביעי – מושתתים כולם על שלפניהם. מאידך, אם יש לפניך את האות ב' או כל אות אחרת, אין זה אומר כלל שכבר היתה לפניך האות א'.

משמעות הדבר היא, שהמספרים "אחודים" זה בזה, ואילו האותיות אינן "אחודות" זה בזה.

כשנתבונן, אף משמעות "איחוד" או "אי אחוד" זה הוא "חיים" ו"גוף", והוא משום שמהותם של חיים היא שהם "אחודים" שהרי אין אפשרות שהאדם יהיה "חצי חי", ואילו גוף מורכב מחלקים נפרדים. אם כן, אף דבר זה – שהמספרים אחודים והאותיות אינן אחודות, מוכיח על כך שעניין המספרים הוא "חיים" ואילו עניין האותיות הוא "גוף".

אלף החוזר לאֵלף

בכך מתבאר עניין ה"אֵלף החוזר לאֵלף".

דע, שכשם שסדר העולם הוא שהאדם חי עד זמן מסויים ובכדי שחיייו יתמשכו יש לו "לשכפל" את עצמו על ידי קיום מצוות פריה ורביה – על ידה יהיו לו בנים, וכשם שבגוף האדם סדר החיים הוא שחיי האב עוברים אל בנו אך גוף הבן הוא דבר נפרד משל אביו, כך הוא הדבר בכל דבר.

תהליך זה של העברת חיים אל הדבר הבא נעשה על ידי תהליך ה"אָלף החוזר לאָלף".

הנה, כפי הנזכר, סדר האותיות המתחיל באות א' מסתיים באותיות מנצפ"ך. משמעות הדבר היא, ש"מבנה" זה מסתיים בכך, ואם כן הוא אמור להיות בלה וכלה עם הזמן, ככל "מבנה" שהוא בלה וכלה עם הזמן.

משום כך, יש לברר כיצד "מבנה" זה של כלל האותיות "ישוכפל" לעוד "מבנה" אותיות הבא אחריו – כבן אחר אביו.

התשובה לכך היא, שהדבר נעשה על ידי המספרים. מכיוון שהתבאר שהמספרים הם ה"חיים" שבתוך האותיות, אם כן, כשם שבאדם כוחם של החיים העוברים ממנו הוא לייצר ולד חדש, כך בכוחם של המספרים להעביר "חיים" ממערכת אחת של אותיות – מא' עד סוף המנצפ"ך, אל מערכת נוספת של אותיות – מא' עד סוף המנצפ"ך.

סדר הדבר הוא כפי הנזכר, שסדר האותיות מתמשך עד שכלל מניין האותיות עולה עד לתשע מאות תשעים ותשע – כשבכך מבחינת האותיות אין המשך, אך לצורך התחלת מבנה חדש נמשך כח "חיים" מהמספרים – שבהם לאחר המספר תשע מאות תשעים ותשע בא המספר אָלף, והוא שבכוחו להתחיל מבנה חדש של האות אָלף, ובכך מתמשך "ולד" חדש של אותיות.

כַּמְטְמוֹנִים תַּחֲפֹשֶׁנָּה

עולה מהדברים, שכח המספר הוא כח החיים, המחדש את מערכות האותיות.

בכך מתבאר היטב מדוע סדר גילוי המטמונים הוא בדווקא על ידי המניין – מ"ט מונים, והוא משום שדווקא בכח המניין ניתן להתעלות מעצם הימים העומדים על מקומם ולהניע את מערכת החיים המביאים להגיע מארבעים ותשעת הימים – שהם עצם המציאות אל כח החמישים שהוא כח החיים – שמעבר לעצם המציאות.

והנה, כפי שהתברר, קיום הכתוב "וְכַמְטְמוֹנִים תַּחֲפֹשֶׁנָּה – אֲזַ תְּבִין יִרְאֵת ה'" הוא בדרך שה"יראה" שהיא הנוק' נמצאת בדווקא בדרך מציאת ה"חיים", שהרי אין החיפוש של הדוכרא ושל הנוק' אלא את קשר החיים שביניהם. אם כן, בכך מובן היטב טעם הדבר שיש לחפש את היראה דווקא בדרך מניין כחיפוש המטמונים – המ"ט מונים, והוא משום שדווקא המניין – המספר, הוא כח החיים שמעבר לאותיות.

איחוד – חיים

כך הם הדברים במציאות:

הנה, ראוי הוא הדבר שיתבונן האדם מה הוא "מחפש" בעבודת ה' שלו, האם הוא מחפש דברים "נפרדים" שבהכרח הם "גוף", או שהוא מחפש דבר אחד שבהכרח הוא "חיים".

הנה, אם מחפש הוא לעשות עוד מצווה ועוד מצווה וכך גם לדעת עוד מסכתא ועוד מסכתא, הרי מכריח הדבר שהוא מחפש "גוף", וכמובן של"גוף" זה חשיבות גדולה שאין כדוגמתה שהרי הוא "גוף התורה", אך על כך אומר הכתוב "אם תִּבְקֶשֶׁנָּה כִּכְסֵף וְכַמְטְמוֹנִים תַּחֲפֹשֶׁנָּה אֲזַ תְּבִין יִרְאֵת ה'", לומר שה"יראה" שכפי שהתבאר היא היא עצם השכינה ועצם היותנו אנו נוק' של מעלה היא היא הקושרת את "חיי" האדם עם "חיי" הקב"ה וקשר זה הוא בדווקא בקשר של "חיים".

"קניין" זה של השכינה שהיא ה"חיים" הנזכרים, הוא שאינו נקנה אלא בדרך המניין הכתוב בפסוק "וְכַמְטָמְנִים תַּחֲפֹשְׁנָה".

על בסיס הנזכר – שהגוף בלה ואילו החיים מתמשכים, הרי כך גם "תוצאת" כל "עבודת ה'" משתנה, והוא שאם בסיס עבודתנו הוא "גוף" הרי יש בכך חסר גדול בהמשכיות הדברים, ואילו אם בסיס עבודתנו הוא "חיים" הרי הדבר מתמשך לעדי עד.

זהו ממש פירוש דברי רבותינו שדרשו את הפסוק "והיה אמונת עתיך חוסן ישועות חכמת ודעת" – על ששת סדרי המשנה, ועל כך ממשיכה הגמ' ודורשת את המשך הפסוק "יראת ה' היא אוצרו", שאם יש יראת ה' הרי הכל קיים ואם לא – הכל בטל.

גילוי יחודו

ביתר בירור:

הנה, כל מטרת הקב"ה בעולמו היא "גילוי יחודו". והנה, כפי הנזכר "יחוד" מורה על "חיים" שהרי מהותם של חיים הוא שהם אינם מתחלקים, ואילו "פירוד" מורה על גוף המתחלק שהוא בר תמותה. והנה, "גילוי יחוד" זה של הקב"ה – שהוא כל מטרת הבריאה תלוי ביחוד הבא מצד עם ישראל המייחדים אותו יתברך, ומכיוון שהתברר שדווקא היראה היא היא כח החיים והכח המאחד, אם כן מוכרח הדבר שגילוי יחודו יהיה תלוי ביראה בדווקא.

שיעורי הישיבה נשמעים בטל' הישיבה 02-5606201, ב"קול הלשון" בקו ישיר לשיעורי הרב 0732951392, ואף ניתנים לצפייה באתר קול הלשון. בזמני השיעור, ניתן להשתתף בשיעורים אלו גם באופן חי בתוך השיעור, דרך קו הישיבה, ודרך הקו של קול הלשון. תרומות ניתן להעביר גם ב"נדרים פלוס", על שם "ישיבת השער להשם".

לפנייה בכל ענייני הישיבה, לרכישת ספרי ראש הישיבה, ניתן לפנות לטל' הישיבה 02-5606201, או לטל' 0504169427 או למייל yeshiva@hashaar.com